

کتابخانه اطلاعات

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه فقه و حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: فقه و حقوق خصوصی

عنوان:

بررسی تطبیقی حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و نظام جمهوری اسلامی ایران

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر معصومه رشاد

نگارش:

نرگس بیگدلی

تابستان ۱۳۹۵

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاری از نهادند جهان و اعتبار این که عالم محضر خداست و همواره مظهر بر احوال انسان در مظهر پاس داشت حاکم بقدر دانش و پژوهش و نظر به اجمت جایگاه دانشگاه و اخلاق پژوهش و تمدن بشری، با انجمن و اصنام بدست علمی

و ادعای دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعقیب کنیم:

- ۱- اصل خبیثت جویی: تلاش در راستای پی جویی خبیثت و وفاداری به آن و دوری از حرکت زنهان سازی خبیثت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات او سایر مساجان حق).
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و دیگر بهنگاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تمهید به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن بیشتر دو نسد کشور و دیگر مزال پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به اجتناب از حرکت زنه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تمهید به مینت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها، کشور و دیگر افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تعد و خودداری از حرکت زنه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و دانش نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهنگاران علمی و دانشمندان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برکت: التزام به برکت جویی از حرکت زنه رفقه غیر رفقای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم پژوهش را به نفع های غیر علمی می آنگیند.

تقدیم به محضر مقدس سیر مکنون الهی، عزیز منظر و سلاله انبیاء و اولیاء و امام المنتقمین،

خلیفه الرحمن، شریک القرآن

تقدیم به شهدای مدافع حرم از جمله شهید و الامقام مصطفی صدرزاده دانشجوی ادیان و عرفان دانشکده

ادبیات و علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز که بهرمان بامادر این دانشکده مشغول به تحصیل بود اما

ترجیح داده دور از وطن و مرز خرافیایی به دفاع از اعتقادش سپرد و درس ایستادگی و مقاومت را در این

عرصه بارش قنبر برای نسل مابا خون خود به رشته تحریر در آورده و اینگونه حق تالیفی از کسی نخواهد.

تقدیم به سربازان گمنام امام زمان که ناشناخته به دور از خانواده در کیلومترها به دور از رفاه و آسایش دنیوی تن

را در خدمت دفاع از امنیت و آسایش ما قرار داده اند بدون اینکه حق ثبت علامتی از ما نخواهند.

تقدیم به پدر بزرگوارم و روح بلند و آسمانی مادر مرحومم که هستی خود را وام دارشان، مسم بدون اینکه ایشان

مطالبه گر حقی از فرزند خود باشند.

نرگس یگیلی

تابستان ۱۳۹۵

سپاسگزاری

برخود لازم می‌دانم از:

استاد بزرگوارم سرکار خانم دکتر معصومه رشاد که موفقیت‌م را بدینون الطاف بیکرانش می‌دانم چرا که بدون راهنمایی و لاسوزانه

ایشان بدلیل کسرت‌دگی موضوع و فوت ناگهانی مادر مهربانم جمع‌بندی این پایان نامه برایم بسیار مشکل می‌نمود.

استاد بزرگوار جناب آقای دکتر علی بهرامی نژاد و جناب آقای دکتر محمد اسدی مماندوست به دلیل اینکه که در انتخاب

موضوع پایان نامه صبورانه بنده را راهنمایی نمودند و همچنین زحمت داوری این پایان نامه را بر عهده گرفتند.

استاد بزرگوارم و جناب آقای سید محسن شکر الهی به دلیل مشاوره‌های علمی بی‌چشمداشت ایشان که بسیاری از سختی‌ها را برایم

آسانتر نمودند.

و سایر استایید که تقدیرم که در انجام این پایان نامه صمیمانه این بنده تحقیر را مورد لطف و محبت بی‌دریغشان قرار دادند کمال تشکر

و قدردانی را به عمل می‌آورم.

بسمه تعالی

تعمهدنامه اصالت پایان‌نامه کارشناسی ارشد

اینجانب نرگس بیگدلی دانش‌آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته فقه و حقوق خصوصی که در تاریخ ۹۵/۴/۹ از پایان‌نامه خود تحت عنوان «بررسی تطبیقی حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و نظام جمهوری اسلامی ایران» با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده‌ام بدین وسیله متعهد می‌شوم:

- ۱- این پایان‌نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان‌نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و رویه‌های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده‌ام.
- ۲- این پایان‌نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین‌تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره‌برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان‌نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی‌ام هیچ‌گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

نرگس بیگدلی

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۵/۴/۹

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم نرگس بیگدلی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸

به حروف هیجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما:

بسمه تعالی
دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکز
دانشکده ادبیات و علوم انسانی

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۳۲۰۲۴
عنوان پایان نامه: «بررسی تطبیقی حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و نظام جمهوری اسلامی ایران»		
نام و نام خانوادگی دانشجو: نرگس بیگدلی	شماره دانشجویی: ۹۲۰۱۱۱۷۱۵	تاریخ شروع پایان نامه: ۹۳/۹/۱۱
رشته تحصیلی - گرایش: فقه و حقوق خصوصی	تاریخ دفاع: ۹۵/۴/۹	تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۵/۴/۹
استاد راهنما: دکتر معصومه رشاد		
چکیده پایان نامه: (شامل خلاصه، اهداف، روش‌های اجرا و نتایج بدست آمده)		
<p>حقوق مالکیت معنوی در معنای وسیع کلمه عبارت است از حقوق ناشی از آفرینش‌ها و خلاقیت‌های فکری در زمینه علمی، صنعتی، ادبی و هنری. حقوق مالکیت معنوی معمولاً به دو حوزه تقسیم می‌شود:</p> <p>۱- حقوق مالکیت صنعتی ۲- حقوق مالکیت ادبی و هنری خود شامل دو بخش می‌باشد: ۱- حقوق پدید آورندگان اصلی آثار هنری و ادبی ۲- حقوق جانبی. در این پژوهش ما به دنبال این مسئله هستیم که حقوق مالکیت معنوی چه جایگاهی در سازمان تجارت جهانی و جمهوری اسلامی ایران دارد. فرضیه ما در پاسخ به این سوال این است که:</p> <p>موافقت نامه جنبه‌های تجاری مالکیت فکری (تریپس) جامع‌ترین سند بین‌المللی حقوق مالکیت فکری در سازمان تجارت جهانی است و حوزه‌هایی مثل حق مولف (کپی‌رایت) و حقوق جانبی، علایم تجاری، علایم جغرافیایی، طرح‌های صنعتی، حق اختراع، طرح‌های ساخت مدارهای یکپارچه و اسرار تجاری را در بر می‌گیرد.</p> <p>در کشور ایران نیز در دو حوزه حقوق مالکیت معنوی قوانین مختلفی مدون شده است. همچنین ایران اکثر کنوانسیون‌های بین‌المللی در حوزه مالکیت صنعتی را پذیرفته است. در حوزه مالکیت ادبی و هنری کنوانسیون‌های بین‌المللی چون برن و رم را پذیرفته است. با مطالعه حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و قوانین مدون در ایران نقاط ضعف و کاستی‌ها مورد شناسایی قرار گرفته است.</p> <p>واژگان کلیدی: حقوق مالکیت معنوی، سازمان تجارت جهانی، موافقت‌نامه تریپس، قوانین جمهوری اسلامی ایران.</p>		
نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است ☐ / مناسب نیست ☐ تاریخ و امضاء:		

۱	چکیده.....	۱
۳	مقدمه.....	۳
	فصل اول: کلیات و مفاهیم	
۴	۱-۱ کلیات.....	۴
۴	۱-۱-۱ بیان مسئله.....	۴
۵	۱-۱-۲ هدف‌های تحقیق.....	۵
۵	۱-۱-۳ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن.....	۵
۶	۱-۱-۴ سؤالات و فرضیه‌های تحقیق.....	۶
۷	۱-۱-۵ روش تحقیق.....	۷
۷	۱-۱-۶ سازماندهی تحقیق.....	۷
۸	۲-۱ مفاهیم.....	۸
۸	۱-۲-۱ مفهوم حق.....	۸
۹	۱-۲-۱-۱ معنای لغوی حق.....	۹
۹	۱-۲-۱-۲ حق در اصطلاح فقه و قرآن.....	۹
۱۰	۱-۲-۱-۳ حق در اصطلاح حقوق.....	۱۰
۱۲	۲-۲-۱ اقسام حق.....	۱۲
۱۲	۱-۲-۲-۱ اقسام حق در کلام فقها.....	۱۲
۱۶	۳-۲-۲-۱ اقسام حق در کلام حقوقدانان.....	۱۶
۱۶	۱-۳-۲-۲-۱ حق غیر مالی.....	۱۶
۱۸	۲-۳-۲-۲-۱ حق مالی.....	۱۸
۱۹	۳-۳-۲-۲-۱ حق عینی.....	۱۹
۲۱	۴-۳-۲-۲-۱ حق دینی.....	۲۱
۲۲	۵-۳-۲-۲-۱ حق معنوی.....	۲۲
۲۳	۶-۳-۲-۲-۱ حق مربوط به شخصیت.....	۲۳
۲۵	۷-۳-۲-۲-۱ حق طبیعی.....	۲۵
۲۶	۸-۳-۲-۲-۱ حق مطلق و حق نسبی.....	۲۶
۲۶	۹-۳-۲-۲-۱ حق منجز و حق معلق.....	۲۶
۲۶	۱۰-۳-۲-۲-۱ حق موقت و حق دائم.....	۲۶

۲۶ ۱۱-۳-۲-۲-۲-۱ حق حال و حق مؤجل
۲۷ ۱۲-۳-۲-۲-۲-۱ حق ثابت و حق متزلزل
۲۷ ۱۳-۳-۲-۲-۲-۱ حق عمومی و حق خصوصی
۲۸ ۳-۲-۱ مفهوم حقوق
۳۰ ۴-۲-۱ مال و مالکیت
۳۰ ۱-۴-۲-۱ مفهوم مال
۳۱ ۲-۴-۲-۱ مفهوم مالکیت
۳۲ ۱-۲-۴-۲-۱ مالکیت در اصطلاح فقه
۳۳ ۲-۲-۴-۲-۱ مالکیت در علم حقوق
۳۵ ۱-۲-۲-۴-۲-۱ انواع مالکیت
۳۵ ۳-۴-۲-۱ حقوق مالکیت
۳۶ ۱-۳-۴-۲-۱ مفهوم واژه معنوی
۳۶ ۲-۳-۴-۲-۱ مفهوم اصطلاحی حقوق مالکیت معنوی
۳۸ ۳-۳-۴-۲-۱ دیدگاه مخالفان نام‌گذاری حقوق مالکیت معنوی
۳۹ ۴-۳-۴-۲-۱ تقسیم حقوق مالکیت معنوی به اعتبار موضوع آن
۴۰ ۵-۳-۴-۲-۱ جایگاه حقوق معنوی در شاخه‌های علم حقوق
۴۱ ۴-۴-۲-۱ تاریخچه حقوق مالکیت معنوی در ایران
۴۲ ۱-۴-۴-۲-۱ تاریخچه حقوق مالکیت فکری در سازمان تجارت جهانی
۴۲ ۲-۴-۴-۲-۱ تاریخچه مالکیت فکری در اسناد بین‌المللی

فصل دوم: چهارچوب نظری ادبیات و پیشینه تحقیق

۴۶ مقدمه
۴۹ ۱-۲ نظریه‌ها در مورد منشا مالکیت معنوی
۵۰ ۲-۲ مبانی فقهی مالکیت معنوی
۵۰ ۱-۲-۲ دیدگاه‌های مخالفان مالکیت معنوی
۵۵ ۲-۲-۲ دیدگاه‌های موافقان مالکیت معنوی
۵۹ ۳-۲ قلمرو حقوق مالکیت معنوی
۵۹ ۱-۳-۲ طریق انتقال حقوق مالکیت معنوی
۶۰ ۲-۳-۲ محدوده زمانی حقوق مالکیت معنوی
۶۱ ۴-۲ مصادیق حقوق مالکیت معنوی
۶۳ ۵-۲ پیشینه تحقیق

فصل سوم: حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی

۶۸	۱-۳ آشنایی با سازمان تجارت جهانی
۶۹	۲-۳ تاریخچه و اهداف سازمان تجارت جهانی
۷۳	۳-۳ ساختار سازمان تجارت جهانی
۷۵	۱-۳-۳ مقایسه تشکیلات سازمان تجارت جهانی با گات
۷۶	۴-۳ موافقت‌نامه‌های بنیادی سازمان تجارت جهانی
۷۷	۱-۴-۳ موافقت‌نامه تأسیس سازمان تجارت جهانی
۷۷	۲-۴-۳ موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت
۷۷	۳-۴-۳ موافقت‌نامه عمومی راجع به تجارت خدمات
۷۹	۴-۴-۳ تفاهم‌نامه راجع به قواعد و رویه‌های حاکم بر حل اختلاف
۸۰	۵-۴-۳ موافقت‌نامه راجع به تدابیر سرمایه‌گذاری مرتبط با تجارت
۸۱	۶-۴-۳ موافقت‌نامه ضد دامپینگ
۸۲	۷-۴-۳ موافقت‌نامه راجع به یارانه‌ها و اقدامات جبرانی
۸۴	۸-۴-۳ موافقت‌نامه راجع به حقوق مالکیت فکری مرتبط با تجارت
۸۵	۵-۳ سازمان جهانی مالکیت معنوی
۸۷	۱-۵-۳ حقوق بین‌الملل و سازمان جهانی مالکیت فکری
۸۷	۲-۵-۳ روابط WIPO با سازمان تجارت جهانی
۸۸	۶-۳ اقدامات سازمان تجارت جهانی در مورد مالکیت معنوی
۸۸	۷-۳ ارتباط WTO و WIPO
۸۹	۱-۷-۳ موافقت‌نامه همکاری WTO و WIPO
۸۹	۲-۷-۳ اقدامات WIPO درخصوص موافقت‌نامه همکاری با WTO
۹۰	۳-۷-۳ کمک‌های WTO درخصوص اهداف WIPO
۹۲	۸-۳ معاهدات، کنوانسیون‌ها و مقررات بین‌المللی حقوق مالکیت معنوی
۹۳	۱-۸-۳ کنوانسیون‌های حقوق مالکیت ادبی و هنری
۹۳	۱-۱-۸-۳ کنوانسیون برن
۹۴	۲-۱-۸-۳ کنوانسیون رم
۹۴	۲-۸-۳ کنوانسیون‌های حقوق مالکیت صنعتی
۹۴	۱-۲-۸-۳ کنوانسیون پاریس
۹۴	۲-۲-۸-۳ معاهده همکاری ثبت اختراع
۹۵	۳-۲-۸-۳ موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (تریپس)
۹۶	۴-۲-۸-۳ دیگر معاهدات بین‌المللی در حوزه حمایت از مالکیت صنعتی
۹۶	۹-۳ موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری (Trips)

- ۳-۹-۱ ترتیبات حمایتی موافقتنامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری..... ۹۸
- ۳-۹-۲ اهداف موافقت‌نامه..... ۱۰۱
- ۳-۹-۳ اصول اساسی و تعهدات کلی..... ۱۰۳
- ۳-۹-۳-۱ اصل رفتار ملی..... ۱۰۳
- ۳-۹-۳-۲ اصل رفتار دولت کامله الوداد..... ۱۰۴
- ۳-۹-۳-۳ رابطه تریپس با دیگر کنوانسیونهای مالکیت فکری..... ۱۰۴
- ۳-۹-۳-۴ موضوع حقوق مالکیت فکری استیفا شده..... ۱۰۵
- ۳-۹-۳-۵ ملاحظات منافع عمومی..... ۱۰۵
- ۳-۹-۳-۶ آیین اجرای حقوق مالکیت فکری..... ۱۰۶
- ۳-۹-۳-۷ تعهدات کلی..... ۱۰۶
- ۳-۹-۳-۷-۱ بیطرفی در رسیدگی..... ۱۰۷
- ۳-۹-۳-۷-۲ تجدیدنظر قضایی..... ۱۰۸
- ۳-۹-۳-۷-۳ پیشگیری از اختلافات و حل و فصل آنها..... ۱۰۸
- ۳-۹-۳-۷-۴ حل و فصل اختلافات..... ۱۰۹
- ۳-۹-۳-۷-۵ رویه‌های مدنی..... ۱۱۰
- ۳-۹-۳-۷-۵-۱ ادله..... ۱۱۰
- ۳-۹-۳-۷-۵-۲ سایر وسایل جبران خسارت..... ۱۱۲
- ۳-۹-۳-۷-۶ رویه‌های اداری..... ۱۱۲
- ۳-۹-۳-۷-۶-۱ اقدامات مرزی..... ۱۱۳
- ۳-۹-۳-۷-۷ رویه‌های کیفری..... ۱۱۴
- ۳-۹-۳-۷-۷-۱ کسب و حفظ حقوق مالکیت فکری..... ۱۱۴
- ۳-۱۰-۱ ترتیبات انتقالی..... ۱۱۶
- ۳-۱۰-۱-۱ کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه..... ۱۱۶
- ۳-۱۰-۲ کشورهای دارای کمترین سطح توسعه‌یافتگی..... ۱۱۸
- ۳-۱۰-۲-۱ انتقال تکنولوژی..... ۱۱۸
- ۳-۱۰-۲-۲ همکاری فنی..... ۱۱۸
- ۳-۱۱-۱ شورای موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری حقوق مالکیت فکری..... ۱۱۹
- ۳-۱۱-۱-۱ نظارت..... ۱۱۹
- ۳-۱۱-۲ تجدید نظر..... ۱۱۹
- ۳-۱۱-۳ اصلاح..... ۱۲۰
- ۳-۱۲-۱ مقررات گوناگون..... ۱۲۰
- ۳-۱۲-۱-۱ همکاری بین‌المللی..... ۱۲۰

- ۱۲۰-۳-۱۲-۲ حق شرط..... ۱۲۰
- ۱۲۰-۳-۱۲-۳ استثنائات امنیتی..... ۱۲۰
- ۱۲۱-۳-۱۳-۱ استانداردهای مربوط به قابلیت دسترسی، حوزہشمول و کاربرد حقوق مالکیت فکری..... ۱۲۱
- ۱۲۱-۳-۱۳-۱ حق نسخہبرداری و حقوق جانبی..... ۱۲۱
- ۱۲۳-۳-۱۳-۲ حق اختراع..... ۱۲۳
- ۱۲۴-۳-۱۳-۳ علایم تجاری..... ۱۲۴
- ۱۲۶-۳-۱۳-۴ علایم جغرافیایی..... ۱۲۶
- ۱۲۷-۳-۱۳-۵ طرحهای صنعتی..... ۱۲۷
- ۱۲۷-۳-۱۳-۶ طرحهای ساخت مدارهای یکپارچه یا مجتمع..... ۱۲۷
- ۱۲۸-۳-۱۳-۷ اطلاعات افشا نشده..... ۱۲۸
- ۱۲۹-۳-۱۳-۸ کنترل رویه‌های ضد رقابتی در پروانه‌های قراردادی..... ۱۲۹
- ۱۲۹-۳-۱۳-۸-۱ مالکیت فکری و رویه‌های ضد رقابتی..... ۱۲۹
- ۱۳۰-۳-۱۳-۸-۲ مالکیت فکری و آثار رقابت..... ۱۳۰
- ۱۳۰-۳-۱۳-۸-۲-۱ ارزیابی آثار رقابتی..... ۱۳۰
- ۱۳۲-۳-۱۳-۸-۳ مشاوره اجباری در خصوص رویه‌های ضد رقابتی صدور پروانه..... ۱۳۲

فصل چهارم: جایگاه و مصادیق حقوق مالکیت معنوی در ایران

- ۱۳۶-۴-۱-۱ جایگاه و مصادیق حقوق مالکیت معنوی..... ۱۳۶
- ۱۳۷-۴-۱-۱-۱ حقوق مالکیت معنوی با رویکرد ادبی و هنری یا حق مؤلف..... ۱۳۷
- ۱۳۷-۴-۱-۱-۱-۱ تاریخچه حق مؤلف در ایران..... ۱۳۷
- ۱۳۹-۴-۱-۱-۲ آثار مورد حمایت در قوانین ایران..... ۱۳۹
- ۱۴۰-۴-۱-۱-۳ آثار نوشته و اقتباسی..... ۱۴۰
- ۱۴۱-۴-۱-۱-۴ آثار شفاهی..... ۱۴۱
- ۱۴۱-۴-۱-۲ عناوین آثار..... ۱۴۱
- ۱۴۲-۴-۱-۲-۱ آثار هنری..... ۱۴۲
- ۱۴۲-۴-۱-۲-۲ آثار رایانه‌ای..... ۱۴۲
- ۱۴۳-۴-۱-۳ حقوق مربوط به حق مؤلف در ایران..... ۱۴۳
- ۱۴۳-۴-۱-۳-۱ حقوق مادی و انواع آن..... ۱۴۳
- ۱۴۵-۴-۱-۳-۱-۱ حق نشر و تکثیر اثر..... ۱۴۵
- ۱۴۵-۴-۱-۳-۱-۲ حق توزیع (پخش)..... ۱۴۵
- ۱۴۵-۴-۱-۳-۱-۳ حق عرضه و اجرا (نمایش)..... ۱۴۵
- ۱۴۶-۴-۱-۳-۱-۴ حق تعقیب..... ۱۴۶
- ۱۴۷-۴-۱-۳-۱-۵ حق بهرهمندی از جایزه و پاداش..... ۱۴۷

۱۴۷ ۶-۱-۳-۱-۴ حق اقتباس، تلخیص، تبدیل و گردآوری
۱۴۸ ۷-۱-۳-۱-۴ مستثنیات حقوق مادی
۱۴۹ ۸-۱-۳-۱-۴ ویژگیهای حقوق مادی
۱۵۱ ۲-۳-۱-۴ حقوق معنوی
۱۵۱ ۱-۲-۳-۱-۴ حق افشای اثر
۱۵۲ ۲-۲-۳-۱-۴ حق احترام به نام و سمت پدیدآورنده (حق سرپرستی)
۱۵۳ ۳-۲-۳-۱-۴ حق احترام به اثر
۱۵۴ ۴-۲-۳-۱-۴ حق عدول (رجوع) یا اصلاح
۱۵۴ ۳-۳-۱-۴ حقوق جانبی
۱۵۵ ۱-۳-۳-۱-۴ ماهیت حقوق پدیدآورنده
۱۵۵ ۲-۳-۳-۱-۴ اثر
۱۵۶ ۱-۲-۳-۳-۱-۴ شرایط حمایت از اثر
۱۵۶ ۴-۱-۴ حقوق مالکیت معنوی با رویکرد صنعتی
۱۵۷ ۱-۴-۱-۴ مصادیق حقوق مالکیت صنعتی
۱۶۳ ۵-۱-۴ وجوه افتراق نظام حمایتی ایران با موافقتنامه تریپس
۱۶۵ نتیجه گیری
۱۷۱ پیشنهادات
۱۷۴ ضمائم
۱۹۸ منابع
۲۰۱ چکیده انگلیسی

چکیده

حقوق مالکیت معنوی در معنای وسیع کلمه عبارت است از حقوق ناشی از آفرینش‌ها و خلاقیت‌های فکری در زمینه علمی، صنعتی، ادبی و هنری. حقوق مالکیت معنوی معمولاً به دو حوزه تقسیم می‌شود: ۱- حقوق مالکیت صنعتی ۲- حقوق مالکیت ادبی و هنری خود شامل دو بخش می‌باشد: الف) حقوق پدیدآورندگان اصلی آثار هنری و ادبی ب) حقوق جانبی. در این پژوهش ما به دنبال این مسئله هستیم که حقوق مالکیت معنوی چه جایگاهی در سازمان تجارت جهانی و جمهوری اسلامی ایران دارد. فرضیه ما در پاسخ به این سوال این است که:

موافقت‌نامه جنبه‌های تجاری مالکیت فکری (تریپس) جامع‌ترین سند بین‌المللی حقوق مالکیت فکری در سازمان تجارت جهانی است و حوزه‌هایی مثل حق مولف (کپی رایت) و حقوق جانبی، علائم تجاری، علائم جغرافیایی، طرح‌های صنعتی، حق اختراع، طرح‌های ساخت مدارهای یکپارچه و اسرار تجاری را در برمی‌گیرد.

در کشور ایران نیز در دو حوزه حقوق مالکیت معنوی قوانین مختلفی مدون شده است. همچنین ایران اکثر کنوانسیون‌های بین‌المللی در حوزه مالکیت صنعتی را پذیرفته است. در حوزه مالکیت ادبی و هنری کنوانسیون‌های بین‌المللی چون برن و رم را نپذیرفته است. با مطالعه حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و قوانین مدون در ایران نقاط ضعف و کاستی‌ها مورد شناسایی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: حقوق مالکیت معنوی، سازمان تجارت جهانی، موافقت‌نامه تریپس، قوانین جمهوری اسلامی ایران.

فصل اول

کلیات و مفاهیم

مقدمه

هرگاه سخن از دارایی به میان می‌آید ناخودآگاه ذهن انسان به سمت مصادیق عینی مالکیت همچون پول، زمین، کالا و غیره سوق پیدا می‌کند، در حالی که در دنیای امروز علاوه بر مالکیت دارایی‌های پولی و فیزیکی، نوع دیگری از مالکیت با عنوان مالکیت دارایی‌های معنوی مورد توجه قرار گرفته است. دارایی معنوی هر نوع دارایی غیرفیزیکی همچون دانش فنی، بانک اطلاعات تجاری، ایده‌ها، طرح‌های صنعتی و غیره را شامل می‌شود که به مراتب از دارایی‌های ملموس، پر اهمیت‌تر می‌باشد. در هزاره جدید دارایی‌های فکری، ارزشمندترین دارایی شرکت‌ها محسوب می‌شوند. بطوریکه مالکیت دارایی‌های فکری در حال تبدیل شدن به یک عامل محوری برای شرکت‌های دانش بنیان قلمداد می‌شود. حقوق مالکیت معنوی بر مبنای ماهیت مورد حمایت به دو دسته «مالکیت معنوی» و «مالکیت مادی» تقسیم‌بندی می‌شود. همچنین این حقوق بر مبنای مصادیق مورد حمایت به دو بخش عمده «مالکیت ادبی-هنری» و «مالکیت صنعتی» تقسیم می‌شود. هدف از مالکیت ادبی و هنری، حمایت و حفاظت از آثار ادبی، هنری و علمی می‌باشد و مالکیت صنعتی از اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی، نشان مبدا جغرافیایی، مدل‌های مصرفی، مدارهای یکپارچه، اسرار تجاری و گونه‌های جدید گیاهی حمایت می‌کند که در این پایان‌نامه اقسام حقوق مالکیت معنوی در ایران و سازمان تجارت جهانی و قوانین و کنوانسیون‌های موجود مورد بررسی قرار گرفته است.

۱-۱ کلیات

۱-۱-۱ بیان مسئله

از جمله مسائل جدید در قوانین و مقررات کشورها حقوق مالکیت معنوی می‌باشد که قلمرو وسیعی از زندگی فردی و اجتماعی و جنبه‌های اقتصادی زندگی بشر را پوشش می‌دهد. حقوق مالکیت معنوی رشته‌ای از حقوق است که در جهان امروز اهمیت بسیاری پیدا کرده است. به طوریکه در کشورهای مختلف یا قوانین جدیدی در این زمینه تصویب گردیده است یا قوانین قبلی به نحوی اصلاح شده است و همچنین کنوانسیون‌ها و پیمان‌های بین‌المللی متعددی در این خصوص منعقد گردیده است که وحدت بین‌المللی حقوق در این رشته را تا حد زیادی تامین نموده است.

در قانون گذاری داخلی در ایران، اولین قانون مربوط به مالکیت صنعتی در سال ۱۳۰۴ تصویب شد، در سال ۱۳۱۰ قانون مربوط به ثبت علائم و اختراعات در ۵۱ ماده به تصویب مجلس وقت رسید. قانون ثبت اختراعات، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی در آخرین روزهای سال ۱۳۸۶ از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشت و بعد از پنج سال اجرای آزمایشی در شرف بازنگری قرار خواهد گرفت، مهجورترین حق از میان حقوق مالکیت فکری در ایران مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری است در سال ۱۳۴۶ وزارت فرهنگ و هنر وقت لایحه حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان را تهیه و در آبان ماه ۱۳۴۷ تقدیم مجلس کرد که در سال ۱۳۴۸ به تصویب شورای ملی رسید. قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای، در سال ۱۳۷۹ توسط مجلس به تصویب رسید که حقوق پدیدآورندگان به مدت ۳۰ سال حمایت می‌شود. در سال ۱۳۸۳ هم مجلس شورای اسلامی قانون مربوط به حمایت از نشانه‌های جغرافیایی را تصویب کرد.

در عرصه بین‌المللی، ایران در سال ۱۳۳۷ به کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی پیوست و در سال ۱۳۷۷ آخرین اصلاحات آن را پذیرفت، در سال ۱۳۸۰ اساسنامه سازمان جهانی مالکیت فکری را پذیرفت و عضو این سازمان شد، در سال ۱۳۸۲ به موافقت نامه و پروتکل مادرید در رابطه با ثبت بین‌المللی علائم تجاری و در سال ۱۳۸۳ موافقتنامه مادرید در مورد جلوگیری از نصب نشانه‌های منبع غیرواقعی یا گمراه کننده بر روی کالا و همچنین موافقت نامه لیسبون در مورد حمایت از اسامی مبدا و ثبت بین‌المللی آنها ملحق شد. با مطالعه در حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت

جهانی و تطبیق و مقایسه قوانین حاکم بر مالکیت معنوی در جمهوری اسلامی ایران می‌توان به جایگاه قانون در حمایت از مالکیت معنوی در ابعاد مختلف آثار ادبی و هنری و صنعتی پرداخت.

۱-۱-۲ هدف‌های تحقیق

به طور خلاصه می‌توان اهداف تحقیق را در این پایان نامه در چند محور ذکر کرد:

۱- وضعیت حقوق مالکیت معنوی و مسائل مربوط به آن از جمله حقوق مالکیت صنعتی و حقوق مالکیت ادبی و هنری یا حق مولف در سازمان تجارت جهانی و کشور ایران چگونه است و این کشور تا کنون به چه کنوانسیونهایی پیوسته و اگر نقاط ضعفی در این بین وجود دارد راهکار برطرف نمودن آن چگونه می‌باشد.

۲- قوانین موجود در حقوق مالکیت معنوی با گذشت سالها اصلاح نشده است و نیازهای روز افزون جامعه را جوابگو نیست بنابراین بایستی نقاط ضعف و مبهم آن را احصاء و در اختیار قانگذار قرار داد تا در آینده قوانین جامع تری برای رفع نیازها تصویب نمود.

۳- یکی از اهداف عمده این تحقیق حمایت از مالکیت فکری و ترغیب دانشمندان و محققان به انجام تحقیقات بیشتر و موثرتر است. چرا که در مقابل نبوغ مصروفی پاداش در خور دریافت می‌نمایند. در عرصه‌ی تجارت بین‌المللی ایجاد مزیت و اعتبار نسبت به رقبا به سبب تملک سرمایه‌های فکری از سوی برخی اصحاب بازار موجب افزایش قدرت چانه‌زنی و افزایش سود می‌گردد، به‌ترتیبی که امروزه سرمایه‌ی شرکت‌های بزرگ نه تنها با دارایی‌های ملموس^۱ بلکه با دارایی‌های ناملموس^۲ و دارایی‌های فکری ایشان نیز محاسبه می‌شود.

۱-۱-۳ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن

امروزه با گسترش روزافزون آفرینش‌های فکری بشر از جمله آثار ادبی و هنری، صنعت و ... حمایت از پدیدآورنده اثر یا محصول بسیار جدی و ارزشمند تلقی شده است و کلیه کشورهای پیشرفته برای حمایت از حقوق مخترعین و مؤلفین و هنرمندان مقرراتی وضع کرده‌اند. چون روابط فرهنگی،

^۱ Tangible Asset

^۲ Intangible Asset

اقتصادی توسعه پیدا کرده است این آفرینش‌های فکری و صنعتی از مرزهای کشور اصلی خارج و در کشورهای دیگر مورد استفاده قرار می‌گیرد حمایت از این حقوق جنبه‌ی بین‌المللی پیدا کرده و به منظور حمایت بیشتر در عرصه‌ی بین‌المللی از حقوق مالکیت معنوی اکثر کشورها از جمله کشور ایران به عضویت سازمان جهانی مالکیت معنوی درآمده‌اند. به همین جهت در این پایان‌نامه تلاش شده است تا با بررسی وضعیت قوانین کشورمان در رابطه با حقوق مالکیت معنوی و سازمان تجارت جهانی و سازمان مالکیت معنوی و با بررسی کنوانسیون‌های مختلف بین‌المللی به نقاط قوت و ضعف موجود قوانین کشور ایران پرداخته شود.

۱-۱-۴ سؤالات و فرضیه‌های تحقیق

سؤالات تحقیق

سؤال اصلی

جایگاه حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی و قوانین جمهوری اسلامی ایران چگونه است؟

سؤالات فرعی

۱) جایگاه حقوق مالکیت ادبی و هنری در سازمان تجارت جهانی و جمهوری اسلامی ایران چگونه است؟

۲) جایگاه حقوق مالکیت صنعتی در سازمان تجارت جهانی و جمهوری اسلامی ایران چگونه است؟

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اصلی

حقوق مالکیت معنوی در سازمان تجارت جهانی در قالب «موافقت نامه جنبه‌های تجاری مالکیت فکری» (تریپس)^۱ است و در حقوق ایران در دو بخش عمده «مالکیت ادبی - هنری» و «مالکیت صنعتی» مورد بررسی قرار گرفته است.

فرضیه‌های فرعی

۱) در سازمان تجارت جهانی (موافقتنامه تریپس) حقوق مالکیت معنوی در حوزه ادبی - هنری به حوزه‌هایی مثل حق نسخه برداری (کپی رایت) و حقوق جانبی مربوط می‌شود و در ایران قانون

^۱ Trips